

Consiliul Economic
al Prim-ministrului

Raport pentru 2014-2015 Consiliul Economic

al Prim-ministrului
Republicii Moldova

European Bank
for Reconstruction and Development

Cuprins:

Sfera de aplicare și descrierea succintă a Consiliului Economic	3
Date generale despre rezultate	5
Rezultate înregistrate și raportate în 2014-2015 de către Consiliul Economic al Prim-ministrului	8
Priorități și obiective pentru perioada 2016-2017.....	21

pag.

SFERA DE APLICARE ȘI DESCRIEREA SUCCINTĂ A CONSILIULUI ECONOMIC

Consiliul Economic al Prim-ministrului Republicii Moldova promovează dialogul dintre sectorul public și cel privat cu scopul de a îmbunătăți mediul de afaceri, de a înlătura principalele constrângeri din calea dezvoltării sectorului privat, de a asigura un cadru de reglementare clar, funcțional, nediscriminatoriu și transparent, de a îmbunătăți calitatea serviciilor publice pentru mediul de afaceri, de a reduce birocrăția și de a minimiza riscul de corupție, prevenirea corupției fiind una dintre principalele sfere de intervenție a Consiliului.

De asemenea, Consiliul Economic pune accent special pe inițiativele care urmăresc dezvoltarea sectorului IMM și ameliorarea mediului concurențial.

Consiliul Economic al Prim-ministrului a fost creat prin Hotărârea Guvernului nr. 1004 din 28 decembrie 2012. Principiile și obiectivele de bază ale Consiliului au fost stabilite în Memorandumul de Înțelegere semnat între Guvernul Republicii Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), la data de 23 iulie 2013.

Obiectivele de bază ale Consiliului Economic sunt:

- ▶ **de a îmbunătăți competitivitatea sectorului privat moldovenesc și de a-l ajuta să beneficieze, în cea mai mare măsură posibilă, de Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (ALSAC), pe care Republica Moldova l-a semnat recent cu Uniunea Europeană;**
- ▶ **de a contribui la facilitarea și îmbunătățirea semnificativă a activității de business în Moldova prin promovarea reformelor, care sunt cruciale pentru creșterea economică, atragerea investițiilor, dezvoltarea IMM-urilor și crearea locurilor de muncă noi.**

Secretariatul Consiliului Economic al Prim-ministrului este un organ independent, profesionist și angajat cu norma de muncă deplină pentru a susține activitatea Consiliului conform Memorandumului de Înțelegere semnat între Guvernul Republicii Moldova și BERD. Completarea cu personal a echipei Secretariatului a fost finalizată în februarie 2014, iar de atunci este pe deplin operațională.

Din Consiliul Economic fac parte trei grupuri majore de parteneri de dialog:

1. Reprezentanți ai asociațiilor de afaceri și ai sectorului privat;
2. Conducerea instituțiilor de stat (ministere, agenții de stat);
3. Organizații donatoare active în domeniul reformelor climatului de afaceri în Moldova.

În perioada anilor 2014-2015 au avut loc **opt întruniri ale Consiliului Economic, la care a participat Prim-ministrul**. Secretariatul Consiliului Economic a întreprins acțiuni ulterioare pe marginea subiectelor discutate în cadrul ședințelor, cu scopul de a executa și asigura implementarea deciziilor luate, dar și de a susține autoritățile responsabile în acest proces.

Pe lângă întrunirile oficiale cu participarea Prim-ministrului, Secretariatul a organizat constant **întruniri consultative tehnice cu reprezentanții mediului de afaceri și cei ai autorităților publice**, pentru a identifica

problemele existente, a pregăti întrunirile oficiale și a întreprinde acțiuni ulterioare privind implementarea deciziilor luate în cadrul întrunirilor Consiliului Economic.

În anul 2014, temele discutate la întrunirile Consiliului au vizat accesul la resurse financiare, dezvoltarea agriculturii și a sectorului agroindustrial, promovarea exporturilor pe piețele UE și ale altor țări în contextul embargoului Federației Ruse, lansarea și implementarea noilor servicii electronice pentru mediul de afaceri, facilitarea modalităților de înregistrare a companiilor etc.

În anul 2015, Consiliului Economic și-a continuat activitatea, principalele teme discutate în cadrul întrevederilor cu participarea Prim-ministrului fiind identificarea măsurilor urgente de revitalizare economică a țării și transparentizarea procesului de planificare și efectuare a controalelor asupra agenților economici, propunerea soluțiilor pentru creșterea volumului exporturilor în contextul valorificării oportunităților ALSAC.

În perioada 2014-2015 Secretariatul a avut o comunicare continuă cu mediul de afaceri, instituțiile de stat și comunitatea donatorilor.

Pe parcursul anilor 2014-2015, poziționarea Republicii Moldova în clasamentele internaționale a suferit modificări:

- în clasamentul [Băncii Mondiale Doing Business](#), în anul 2014 Moldova a urcat 19 poziții înregistrând progrese semnificative la capitolele accesibilitatea creditelor, achitarea impozitelor, inițierea unei afaceri, înregistrarea proprietății și executarea contractelor. Însă într-un an, țara noastră a coborât 3 poziții, de la 49 la 52. În 2015, doar la capitolul "Lansarea Afacerii" al acestui clasament, Moldova a înregistrat o continuă creștere (cu 9 poziții pentru 2015).
- poziționarea țării în clasamentul [Indicele Competitivității Globale \(Forumul Economic Mondial\)](#) s-a îmbunătățit în 2014 cu 7 puncte (locul 82 din 140 țări), iar în 2015 s-a înrăutățit cu 2 puncte (locul 84 din 140);
- [Indicele libertății economice al Fundației Heritage](#) arată că scorul general al Moldovei în 2014 s-a îmbunătățit cu 1,8 puncte, iar în 2015 cu 0,2 puncte, ajungând la 57,5;
- în clasamentul mondial al [Băncii Mondiale „Open Corporates”](#), Republica Moldova a urcat pe locul 3, datorită nivelului dezvoltării registrelor comerciale. La acest capitol, țara noastră este devansată doar de Danemarca și Marea Britanie.

DATE GENERALE DESPRE REZULTATE

Pe parcursul anilor 2014-2015, în care Secretariatul Consiliului Economic a fost activ, inițiativele și intervențiile punctuale implementate (și finalizate) în comun cu diferite autorități, urmare a consultărilor cu mediul de afaceri și comunitatea donatorilor activi în domenii relevante, au dus la optimizări semnificative.

Din contul reducerii birocrăției, a numărului de acte solicitate antreprenorilor, sau a numărului de proceduri obligatorii, **inițiativele Consiliului Economic vor economisi antreprenorilor o sumă aproximativă de 87 mln lei anual – bani care constituiau pierderi sau costuri inutile pentru antreprenori în procesul de interacțiune a acestora cu statul.** De asemenea, din contul simplificării cadrului regulatoriu, al birocrăției statului, **optimizările efectuate vor economisi antreprenorilor**

aproximativ 67 mii zile de lucru anual.

De asemenea, inițiativele Secretariatului Consiliului Economic au avut deseori intenția de a clarifica unele proceduri birocratice, de a crește transparența într-un domeniu sau altul, astfel fiind redus treptat riscul corupției din economie.

La baza acestor estimări stau costurile aproximative pentru diferite proceduri și acte, cât și timpul estimativ pentru obținerea unui act. Aceste sume, totuși, nu acoperă și valoarea estimativă a mitei care a fost eliminată prin clarificarea regulilor și eliminarea birocrăției, motiv din care considerăm că în realitate sumele sunt mai mari. În capitolul 3 sunt prezentate detalii pe fiecare rezultat, unde estimarea a fost posibilă.

Indicatorul 1:

Dialogul public-privat a fost îmbunătățit. Întrunirile Consiliului Economic sunt prezidate de Prim-ministrul Republicii Moldova. La ele participă reprezentanți ai agențiilor relevante ale Guvernului, instituțiilor publice și reprezentanți ai sectorului privat.

Rezultatul 1

Secretariatul CE coordonează elaborarea și implementarea adecvată a reglementărilor cu privire la climatul de afaceri (legi, hotărâri ale Guvernului, regulamente etc.).

Pe parcursul anilor 2014-2015, au avut loc opt întruniri ale Consiliului Economic, cu participarea Prim-ministrului:

1. privind noile servicii electronice pentru comunitatea de afaceri;
2. privind comercializarea produselor agricole și agroindustriale;
3. privind simplificarea procedurilor de înregistrare a întreprinderilor la Camera Înregistrării de Stat;
4. privind identificarea și depășirea barierelor principale în calea exportului produselor agricole și alimentare;
5. privind planificarea priorităților pentru activitatea Consiliului Economic pentru anul 2015 și raportarea asupra rezultatelor atinse în 2014;
6. privind valorificarea Acordului de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova;
7. privind identificarea măsurilor urgente de revitalizare economică a țării;
8. privind optimizarea procesului de planificare și efectuare a controalelor.

Temele ședințelor au fost determinate de necesitățile și recomandările comunității de afaceri și ale donatorilor, dar și de documentele strategice relevante adoptate anterior de către autoritățile guvernamentale cu același spectru de aplicare, care vizează reformarea climatului de afaceri.

Din cauza instabilității politice și schimbarea a trei guverne, pe parcursul anului 2015 activitatea Consiliului a încetinit. Cu toate acestea, multe activități au avansat fără implicarea directă a Prim-ministrului, dar cu implicarea plenară a societății civile și a mediului de afaceri, a unor instituții deschise spre reforme.

Indicatorul 2:

Consiliul Economic avizează recomandările pregătite de Secretariatul Consiliului Economic privind modificarea legilor și regulamentelor cu scopul de a îmbunătăți activitatea mediului de afaceri.

Rezultatul 2

Secretariatul Consiliului Economic a desfășurat întruniri la nivel tehnic cu părțile interesate pentru a pregăti unele ședințe ale Consiliului, pentru a întreprinde acțiuni ulterioare și pentru a implementa deciziile Consiliului și a promova agenda de reforme.

În perioada 2014-2015, au fost identificate o serie de soluții, ca urmare a consultărilor cu comunitatea de afaceri, în cadrul întrunirilor Consiliului Economic și a ședințelor de lucru organizate de către Secretariat. Din aceste soluții, 23 au fost deja implementate, iar 13 sunt în curs de implementare. Astfel, inițiativa precum anularea obligativității ștampilei, optimizarea și digitalizarea procedurii de export a produselor animaliere, lansarea serviciului

electronic personal, facilitatea înregistrării în calitate de importator/exportator la vamă, eliminarea certificatului privind lipsa datoriilor, promovarea drepturilor salariaților de a utiliza servicii bancare, unificarea rapoartelor electronice și altele sunt în curs de implementare. Majoritatea soluțiilor propuse urmează să fie implementate pe parcursul anului 2016.

Indicatorul 3:

Secretariatul Consiliului Economic asigură diseminarea și promovarea atât a constatărilor studiilor/cercetărilor, cât și a deciziilor și rezultatelor activității Consiliului Economic.

Rezultatul 3

Pagina web a Consiliului Economic este actualizată sistematic; buletinul informativ este elaborat trimestrial și distribuit prin email principalilor parteneri și beneficiari (instituții guvernamentale, parteneri de dezvoltare, asociații de afaceri, companii de afaceri private, mass-media); activitatea Consiliului Economic este vizibilă în mass-media.

Pentru a asigura vizibilitatea activității și agendei Consiliului Economic al Prim-ministrului, au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- În anul 2014 a fost lansată pagina web: www.consecon.gov.md. Aceasta este actualizată cu regularitate cu informații privind inițiativele și rezultatele activităților desfășurate, agenda Consiliului Economic și sondaje online, pentru a colecta opiniile companiilor de afaceri referitoare la inițiativele în derulare.
- Au fost elaborate comunicate de presă privind activitatea și rezultatele Consiliului Economic. Acestea au fost publicate pe pagina web și distribuite reprezentanților mass-media. Comunicatele remise de Secretariat referitor la activitatea Consiliului Economic au fost reflectate în publicațiile specializate importante, online, presă scrisă și TV.
- A fost lansată pagina oficială de Facebook a Consiliului Economic al Prim-ministrului, care are în prezent peste 2000 de like-uri.
- Apariții periodice în mass-media (online, ziare naționale, TV) - până la 2-3 articole pe lună. Pe parcursul anului 2015, subiectele și rezultatele Consiliului Economic au fost preluate de peste 40 de portaluri online.
- Au fost distribuite șapte ediții ale buletinului informativ al Consiliului Economic în limbile română și engleză, la aproape 2000 de destinatari, principalii beneficiari fiind reprezentanții asociațiilor de afaceri, agenții economici și, de asemenea, comunitatea donatorilor, Guvernul și societatea civilă.

Indicatorul 4:

Secretariatul Consiliului Economic propune recomandări pentru BERD și alți donatori, pentru finanțarea consultanțelor referitoare la activitățile Consiliului Economic și îmbunătățirea mediului de afaceri.

Rezultatul 4

Secretariatul produce Raportul anual al Consiliului Economic aprobat de Guvern și BERD.

A fost stabilită cooperarea cu instituțiile donatoare, cum ar fi Corporația Financiară Internațională, Banca Mondială, Ambasada Suediei, USAID etc. Consiliul Economic a fost activ în eficientizarea activității donatorilor în domeniul reformelor economice. Exemple de proiecte de asistență tehnică cu care Secretariatul are o cooperare strânsă:

[Banca Mondială](#) – Proiectul de Transformare electronică a guvernării;

CFI – Proiectul de Reformă a climatului investițional în Moldova;

[UNECE](#) (Geneva) – Studiul cu privire la bariere în comerț, lansat în luna octombrie.

Constatările acestuia vor forma baza intervențiilor noi privind facilitarea comerțului;

[USAID](#) – Programul Comerț, investiții și reglementarea activității de întreprinzător (BRITE);

[PNUD Moldova](#) - [MiLab](#) – Centrul de Inovații Sociale.

Pe lângă aceasta, reprezentanții instituțiilor donatoare sunt invitați sistematic să participe la întrunirile Consiliului Economic al Prim-ministrului, pentru asigurarea principiilor transparenței și reprezentativității.

REZULTATE ÎNREGISTRATE ȘI RAPORTATE ÎN 2014-2015 DE CĂTRE CONSILIUL ECONOMIC AL PRIM-MINISTRULUI

Anul 2014:

Rezultat/intervenție	Descrierea problemei	Impact
<p>Simplificarea procedurii de lansare a unei afaceri</p>	<p>Deși în 2012 a fost adoptat un nou cadru legal, care a instituit ghișeul unic la înregistrarea întreprinderilor (la Camera Înregistrării de Stat), acesta nu a fost pe deplin implementat. Schimbul electronic de date între diferite instituții a exclus necesitatea ca antreprenorii să prezinte aceeași informație în mod repetat. Cu toate acestea, antreprenorii mai sunt încă forțați să prezinte aceeași informație, nu doar la Camera Înregistrării de Stat, ci și la Biroul Național de Statistică, Serviciul Fiscal de Stat, Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină. Și asta din cauza că regulamentele interne ale instituțiilor nu au fost adaptate conform legislației.</p> <p>Acest lucru a fost semnalat la Consiliul Economic și preluat de Secretariat. Timp de patru luni, procedura a fost adaptată conform legislației prezente.</p>	<p>Procedura de înregistrare a afacerii a fost simplificată de la cinci pași la un pas, iar durata - de la cinci zile la o zi (conform legislației).</p> <p>Au fost adaptate regulamentele interne de la Serviciul Fiscal de Stat, Biroul Național de Statistică, Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină. În toate oficiile teritoriale au fost diseminate instrucțiuni noi, iar angajații au fost informați despre ele.</p> <p>Pentru o informare mai bună a antreprenorilor, Secretariatul, împreună cu Camera Înregistrării de Stat, a elaborat un document informativ, distribuit oamenilor de afaceri în momentul înregistrării companiei. Acest document confirmă că, prezența la orice altă instituție nu este necesară, iar procedura înregistrării este finalizată odată cu înregistrarea la Camera Înregistrării de Stat. Prevederile noi au intrat în vigoare pe 1 iulie 2014.</p> <p>Annual, circa 6 000 de companii noi sunt înregistrate. O estimare modestă arată că, datorită procedurii simplificate, noile întreprinderi vor economisi circa 96 de mii de ore de lucru anual, sau 12 mii de zile (timpul economisit de fiecare antreprenor în rezultatul eliminării vizitelor la patru instituții, estimat câte jumate de zi per vizită).</p> <p>La un cost estimat de 20 de lei per vizită, economiile antreprenorilor ar fi de aproximativ 480.000 lei anual.</p>

Rezultat/intervenție	Descrierea problemei	Impact
<p>Eliminarea vizitelor fiscale pentru companiile înregistrate recent</p>	<p>Până în luna septembrie 2014, din cauza reglementării neclare, funcționarii din cadrul Serviciului Fiscal de Stat deseori efectuau inspecții (vizite fiscale) la companiile deschise recent. Aceste inspecții nu erau justificate, ținând cont de faptul că, companiile noi nu au activități ce urmează a fi inspectate. Problema a fost semnalată la Secretariatul Consiliului Economic.</p>	<p>Un ordin al șefului Inspectoratului Fiscal interzice expres vizitele fiscale la companiile nou create, până la prezentarea primei declarații fiscale. Deși inutilă, această procedură nu a fost reglementată suficient, cauzând abuzuri și risc de corupție. Serviciul Fiscal de Stat obișnuia să oblige agenții economici să se prezinte la oficiul instituției în „scopuri de informare”, chiar în primele zile de după înregistrare. Deși, de jure, vizita este voluntară, în realitate FISC aplică arbitrar o amendă, în caz de neprezentare. Cea mai bună soluție, stabilită în comun cu Serviciul Fiscal de Stat și cercurile de afaceri, a fost de a interzice această practică, asigurând alte mecanisme pentru a informa companiile noi despre obligațiile pe care le au.</p>
<p>Reducerea costurilor pentru testările de laborator și certificare pentru exporturile produselor de vinificație</p>	<p>În luna mai 2014, costurile pentru certificare erau de 3 400 lei (circa 180 de euro). Acum acestea au fost reduse până la aproximativ 2 700 lei (circa 140 de euro). Adițional, a fost introdusă o procedură nouă pentru certificarea repetată. Astfel, certificarea vinurilor din aceleași loturi s-a redus la doar 190 lei (10 euro).</p>	<p>Costurile suportate de agenții economici pentru obținerea acestei certificări au fost reduse cu 30%, conform unui sondaj pentru exportatorii de vin, realizat pe pagina web a Consiliului Economic. Această acțiune a ajutat, în special, producătorii mici de vinuri.</p>

Rezultat/intervenție	Descrierea problemei	Impact
Reducerea costurilor de laborator pentru alte produse exportate	Una dintre problemele identificate în cadrul întrunirilor Consiliului Economic privind barierele în comerțul extern, a fost costurile înalte la serviciile de laborator pentru bunurile destinate exportului. În urma întrunirii și a indicației Prim-ministrului, laboratoarele au redus costurile pentru serviciile lor, au îmbunătățit procedura de colectare și testare a probelor și au redus costurile administrative.	Exportatorii au beneficiat atât de reduceri de 20% a costurilor pentru serviciile de laborator, cât și de o procedură simplificată care îi ajută să economisească timp și resurse. Informația despre reducerea costurilor a fost confirmată și de instituțiile responsabile.
Simplificarea procedurii de eliberare a certificatului fitosanitar pentru export	Reacțiile din partea exportatorilor produselor de origine vegetală au indicat că procedura de obținere a certificatului fitosanitar pentru export (parte obligatorie a procedurilor de export) are anumite redundanțe și este învechită. Secretariatul, împreună cu Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și Ministerul Agriculturii, a elaborat și promovat modificări la baza normativă, asigurând aprobarea rapidă a noii hotărâri de Guvern. Astfel, procedura care există acum este simplificată.	Noua procedură a intrat în vigoare la 1 octombrie 2014. În rezultat, birocrația s-a redus semnificativ: <ul style="list-style-type: none"> - 4 documente din 7 necesare pentru obținerea certificatului au fost eliminate; - numărul de vizite pentru obținerea certificatului a fost redus de la 5 la 2. Datorită noilor reglementări, timpul de așteptare de către agenții economici s-a redus cu 50%, iar costurile suportate s-au micșorat cu 70%. Lunar, sunt eliberate aproximativ o mie de certificate fitosanitare. Potrivit estimărilor, procedura nouă va ajuta exportatorii să economisească circa 240 mii ore de lucru pe an (5 ore per document), sau 30 mii zile de lucru anual.
Eliminarea taxei de export la exportul produselor nucifere	Exportatorii de nuci trebuiau să plătească o taxă de export nejustificată de 1,5% din valoarea exporturilor. Acest lucru a fost semnalat la una dintre întrunirile Consiliului Economic, ceea ce a accelerat procesul de modificare a reglementărilor necesare.	Odată cu eliminarea acestei taxe, antreprenorii din domeniu economisesc anual aproximativ 15 mil. lei (aproximativ 800 de mii de euro). Nucile și produsele din nuci au constituit în 2014 circa 2% din exporturile totale ale Republicii Moldova.

Rezultat/intervenție	Descrierea problemei	Impact
<p>Promovarea facturării electronice</p>	<p>Secretariatul Consiliului Economic, împreună cu Centrul de Guvernare Electronică și Serviciul Fiscal de Stat, promovează facturarea electronică drept un instrument mai accesibil, mai puțin birocratic și mai transparent pentru companiile de afaceri.</p> <p>Ca urmare a implicării Prim-ministrului, care a solicitat instituțiilor de stat să utilizeze în mod obligatoriu facturarea electronică, procesul a fost accelerat. Această intervenție a avut scopul de a determina o asimilare mai rapidă a sistemului de facturare electronică de către sectorul privat.</p>	<p>Facturarea electronică a fost lansată în februarie 2014. În prezent, 4368 de entități utilizează facturarea electronică, dintre care circa 600 sunt instituții publice. În perioada februarie 2014 - noiembrie 2015, au fost generate 1,23 mln de facturi.</p> <p>Cifra a crescut exponențial după ce în 2014 facturarea electronică a devenit obligatorie pentru instituțiile de stat (ministere și agenții). Inițiativa dată a generat economii de timp - circa 12.800 zile lucrătoare (timpul mediu pentru emiterea unei facturi pe hârtie fiind de aprox 15 min) și bani - circa 2,5 milioane lei (prețul unei facturi pe suport de hârtie - 2 lei), creând totodată un sistem mai transparent și mai greu de manipulat.</p>
<p>Registrul de stat al controalelor – www.controale.gov.md</p>	<p>Controalele efectuate în mod netransparent de către diferite instituții de stat (peste 30) reprezintă un focar de corupție și estorcări semnificative.</p> <p>Secretariatul CE și-a unit forțele cu Centrul de Guvernare Electronică și Cancelaria de Stat pentru a finaliza implementarea Registrului Controalelor de Stat, un portal care introduce transparență maximă în procesul inspecțiilor de stat. Noul regulament prevede că toate instituțiile, care sunt autorizate să efectueze inspecții, trebuie mai întâi să publice online planurile lor de inspecții, astfel, oferind companiilor oportunitatea de a elimina eventuale nereguli, dar și de a diminua riscul corupției. Secretariatul a susținut Centrul de Guvernare Electronică și Cancelaria de Stat în implementarea acestui proiect.</p>	<p>Platforma este finalizată și include, la moment, 28 de organe de control. Aceste instituții raportează trimestrial atât controalele planificate (care sunt publicate anticipat), cât și cele neplanificate, efectuate în trimestrul anterior (de asemenea, publicate).</p> <p>Platforma este operațională din aprilie 2015. Conform monitorizărilor interne, la moment, doar 8 instituții utilizează pe deplin acest instrument.</p>

Rezultat/intervenție	Descrierea problemei	Impact
Acces online la contul curent al contribuabilului	Accesul online la contul curent este un serviciu electronic care oferă acces în timp real la plățile și datoriile contribuabililor față de bugetul public. Înainte de implementarea noului sistem era imposibil de generat un extras consolidat din contul curent al companiei, pentru că datele despre contribuabili nu erau disponibile online și nu erau comunicate între inspectoratele fiscale teritoriale. Accesul online la contul curent al contribuabililor va îmbunătăți conformarea fiscală a subiecților impozabili și va reduce amenzile și penalitățile pentru neachitarea datoriilor. Implementarea, în continuare, a sistemului va elimina necesitatea de a prezenta certificatul privind lipsa datoriilor la buget către alte autorități publice (circa 20).	Sistemul a fost lansat în al doilea trimestru al anului 2014. În prezent, peste 30 mii de contribuabili au acces liber online la datele lor fiscale.
Raportarea electronică la Biroul Național de Statistică	Raportarea electronică reduce semnificativ timpul de așteptare și costurile de prezentare a rapoartelor statistice. Majoritatea instituțiilor care solicită rapoarte de la agenții economici utilizează deja raportarea electronică, cu excepția Biroului Național de Statistică. Acest lucru a fost semnalat la Consiliu Economic și Prim-ministrul a emis o solicitare adresată Biroului de Statistică pentru a accelera procesul.	Începând cu 1 ianuarie 2015, Biroul Național de Statistică acceptă rapoarte și în regim electronic. Astfel, agenții economici nu mai sunt nevoiți să efectueze vizite la oficiile direcțiilor de statistică pentru a prezenta rapoartele. Pe parcursul perioadei de raportare, 1.500 agenți economici au utilizat instrumentul de raportare electronic. Aceasta i-a ajutat să economisească 72 mii de ore de lucru (9 mii de zile de lucru) și cheltuieli de transport – 360 mii lei (aproximativ 20 lei per vizită).

Rezultat/intervenție	Descrierea problemei	Impact
Principiul „plus unu, minus doi”	<p>Prim-ministrul a emis o solicitare prin care a indicat instituțiilor subordonate să găsească soluții pentru reducerea, comasarea sau eliminarea reglementărilor și să diminueze costuri suportate de către agenții economici. Conform acestui principiu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - La introducerea unei reglementări noi, autoritatea trebuie să propună eliminarea a două vechi. - Alternativ, în cazul în care nu e posibilă prima prevedere, autoritatea trebuie să propună o cale de reducere a costurilor de conformare cu cel puțin 20%. - Acest principiu nu se va aplica politicii fiscale, transpunerii reglementărilor și standardelor UE, dar și situațiilor de forță majoră. 	<p>Secretariatul Consiliului Economic monitorizează implementarea și publicarea rapoartelor semestriale cu privire la progres.</p> <p>Primul raport a fost emis deja în septembrie și include perioada iulie-decembrie 2014. Conform acestui raport, autoritățile planifică să introducă 79 de reglementări noi și să elimine 15 vechi.</p>
Anul 2015:		
Lansarea portalului privind oportunitățile de finanțare în condiții preferențiale www.finantare.gov.md	<p>Informațiile despre finanțarea preferențială pentru mediul de business erau insuficient de transparente. Există multiple modalități de finanțare pentru agenții economici (majoritatea finanțate de Instituțiile Financiare Internaționale), care oferă suport financiar pentru susținerea ideilor de afaceri, la costuri mici sau gratuit, business de lungă durată pentru extinderea și modernizarea afacerilor. Problema cea mai mare era accesul la această informație. Deseori, informația nu mai era actuală și nu se regăsea online sau era neclară, incompletă și dispersată. În iulie 2014, Secretariatul Consiliului Economic</p>	<p>A fost îmbunătățit accesul antreprenorilor la resurse financiare destinate lansării sau dezvoltării afacerilor. De la lansarea sa, portalul a avut circa 55 de mii de vizitatori. Pe portal sunt plasate 33 de scheme de finanțare, care însumează aproape 343 de milioane de euro, 135 de milioane de dolari și 1 miliard de lei. În prezent, portalul numără peste 167 de mii de vizualizări.</p>

Rezultat/intervenție	Descrierea problemei	Impact
	<p>a lansat o platformă unică pentru astfel oportunități de finanțare: www.finantare.gov.md Scopul acesteia este de a oferi transparență maximă în acest domeniu, astfel soluționându-se problema lipsei de informație pentru persoanele interesate. În august 2015, Guvernul a aprobat Hotărâre nr. 561 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismul de coordonare a asistenței externe acordate Republicii Moldova, care prevede gestionarea modulului www.finantare.gov.md.</p>	
<p>Reducerea numărului de acte în procesul de vămuire a mărfurilor importate și exportate în Moldova</p>	<p>Până în prezent, Codul Vamal și Hotărârile Guvernului în domeniul vamal nu determinau expres lista actelor necesare vămuirii și cuprindeau doar o normă generală, conform căreia declarațiile vamale, prezentate organului vamal, trebuiau să fie însoțite de documente necesare vămuirii. Serviciul Vamal solicită un număr mare de acte pentru vămuire de la antreprenori (9 la export și 11 la import), iar aceasta s-a văzut în costuri mari aferente activității de import/export și în timpul investit de către agenții economici.</p> <p>Urmare a solicitării Prim-ministrului, Serviciul Vamal al Republicii Moldova a revizuit Regulamentul de aplicare a destinațiilor vamale prevăzut de Codul Vamal al Republicii Moldova, care are drept scop reducerea numărului de acte necesare vămuirii mărfurilor importate/exportate în Moldova.</p>	<p>Pentru export numărul actelor care însoțeau declarația vamală a fost redus de la 9 la 3, iar pentru import - de la 11 la 3.</p> <p>Conform datelor Serviciului Vamal, anual, în mediu au loc 150 de mii de exporturi și 250 de mii importuri. Reieșind din costul aproximativ de 20 lei per document eliminat, agenții economici vor economisi pe exporturi circa 15 milioane lei, iar pe importuri - 40 milioane lei, anual.</p>

Rezultat/intervenție	Descrierea problemei	Impact
<p>Transparența informației despre companii: numele și prenumele fondatorilor întreprinderilor din Republica Moldova sunt publice și gratuite</p>	<p>În pofida faptului că Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali nr. 220-XVI din 19.10.2007 permite ca informația despre agenții economici, inclusiv numele și prenumele fondatorilor, având un caracter evident deschis și public, să fie accesibilă nelimitat pentru orice persoană, Centrul Național de Protecție a Datelor cu Caracter Personal (CNPDCP) a opus rezistență la solicitarea de a face public și gratuit accesul la aceste date. Între timp, date erau oferite contra cost de Camera Înregistrării de Stat. Datorită insistenței Secretariatului Consiliului Economic, informația despre cele aproximativ 200 de mii de companii este deschisă și poate fi accesată pe portalul guvernamental www.date.gov.md. Actualizarea datelor se face lunar.</p> <p>În Republica Moldova sunt înregistrate circa 200 000 de întreprinderi, informația despre care este pe deplin transparentă.</p> <p>Accesul la informațiile despre fondatori, directori, domeniile de activitate, datele de contact etc. a fost limitat, deși, acestea sunt declarate publice prin legislație. Un extras despre o anumită companie poate fi obținut prin solicitare de la Camera Înregistrării de Stat contra cost (3-15 euro), în dependență de urgență.</p>	<p>De la deschiderea datelor, au avut loc circa 17 458 de accesări a informațiilor de pe Portalul Datelor Deschise (date.gov.md). Astfel, agenții economici economisesc circa 4,4 milioane de lei anual (costul mediu al unui extras ce conține informație similară fiind de 252 lei).</p> <p>Publicarea deschisă a datelor este și o măsură anti-corupție eficientă, necesară și importantă pentru asigurarea unui mediu de afaceri transparent și sigur. Acest pas va limita traficul de influență din sistem, prevenind corupția. Totodată, publicarea informației despre fondatori sporește încrederea reciprocă între antreprenori, prevenind fraudele frecvente la momentul actual. Pe lângă mediul de afaceri, vor avea de câștigat consumatorii, societatea civilă și mass-media, care vor avea acces liber și gratuit la datele despre fondatorii întreprinderilor din Republica Moldova. De asemenea, publicarea deschisă a informației despre companii ajută antreprenorilor să stabilească mai ușor relații de parteneriat, să identifice potențiali clienți cărora să își promoveze produsele sau serviciile.</p>

Rezultat/intervenție	Descrierea problemei	Impact
<p>Eliminarea prezentării extraselor din Registrul de Stat al unităților de drept (RSUD)</p>	<p>Prezentare pe suport hârtie a extrasului din RSUD reprezintă o practică învechită și creează povara administrativă și financiară inutilă pentru antreprenori. Pentru obținerea acestui extras, antreprenorul era nevoit să efectueze două vizite la Camera Înregistrării de Stat. Pe lângă cheltuielile de transport și timp, se mai percepea și o taxă de eliberare a extrasului, care ajungea la 378 lei per document.</p> <p>La insistența agenților economici și la solicitarea Prim-ministrului, mai multe instituții de stat au eliminat cerința față de antreprenori de a prezenta extrasele din RSUD.</p>	<p>Anularea obligativității prezentării acestor extrase a contribuit la debirocratizarea treptată a mai multor procese cum ar fi achiziții publice, subvenții în agricultură, administrare fiscală și vamală etc. Mai mult, antreprenorii nu vor mai fi obligați să prezinte extrasele pe suport de hârtie și să facă două vizite suplimentare pentru solicitarea și ridicarea acestui document intermediar, cu cheltuieli suplimentare pentru transport, resurse umane și timp. Anual, antreprenorii vor economisi aproximativ 8 milioane de lei, acestea fiind costurile totale suportate de către antreprenori pentru obținerea extraselor din Registrele de Stat ale persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali.</p> <p>La moment, solicitarea dată nu este pe deplin îndeplinită. Din cele 50 de instituții vizate, 42 au anulat obligativitatea extrasului.</p>
<p>Asigurarea compatibilității raportării electronice fiscale prin intermediul unui singur tip de semnătură electronică</p>	<p>Antreprenorii au fost nevoiți să aibă la dispoziție mai multe semnături electronice pentru a putea depune rapoartele de activitate în format electronic. Raportarea electronică fiscală putea fi realizată prin două modalități, fie utilizând semnătura de autentificare emisă de Î.S. „Fiscservinform”, aplicabilă exclusiv în serviciile fiscale, fie prin intermediul semnăturii electronice avansate calificate, cu posibilități de utilizare atât în raportarea fiscală, cât și în restul serviciilor publice electronice. Situația existentă crea confuzie și incomoditate în rândurile contribuabililor. În scopul optimizării sistemului de raportare, Consiliul Economic</p>	<p>Prin asigurarea utilizării unui singur tip de semnătură electronică, vor fi eliminate costurile Serviciului Fiscal de întreținere a infrastructurii cheilor publice, care constituiau circa 2 milioane de lei anual, bani publici. Totodată, agenții economici nu vor mai fi obligați să dețină mai multe tipuri de semnături pentru diferite servicii electronice.</p>

Rezultat/intervenție	Descrierea problemei	Impact
	a asigurat existența doar a unui tip de semnătură electronică, acceptată de toate serviciile publice electronice, inclusiv și cele fiscale.	
Simplificarea procedurii de export a produselor de origine animalieră	Pentru a exporta produsele de origine animaliere în UE, antreprenorul trebuia să îndeplinească 18 formalități obligatorii, costurile cărora depășeau 5000 de lei, iar timpul de așteptare era de minimum 20 de zile calculate consecutiv. Totodată, era obligatorie interacțiunea exportatorului cu patru instituții: Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Serviciul Vamal, Centrul Republican de Diagnostică Veterinară și, 2 instituții opționale: Camera de Comerț și Industrie din Republica Moldova și laboratoarele din Uniunea Europeană. Secretariatul Consiliului Economic, în colaborare cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, a elaborat Regulamentul privind crearea ghișeului unic pentru eliberarea certificatului sanitar-veterinar la exportul produselor și subproduselor de origine animală. Regulamentul a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului 564 din 18 septembrie 2015 .	Odată cu implementarea Regulamentului, numărul de vizite obligatorii la instituțiile de stat va fi redus cu 70%, iar numărul de zile de așteptare - cu 50%. Astfel, antreprenorii vor economisi anual circa 1,5 milioane de lei și aproximativ 28 de mii de ore dedicate obținerii certificatelor de conformitate și avizului sanitar-veterinar, echivalentul a 3.500 zile lucrătoare anual . Procedura nouă reduce riscurile de corupere prin limitarea interacțiunii cu autoritățile și prin transparența procedurilor de export, și asigură concurența sănătoasă între exportatori.
Oferirea asistenței Serviciului Vamal pentru publicarea listei agenților economici care au fost supuși controlului de stat	Începând cu luna noiembrie 2015, Serviciul Vamal, cu suportul tehnic al Centrului de Guvernare Electronică, a publicat lista agenților economici supuși controlului ulterior din partea Serviciului Vamal. Informația va fi publicată, trimestrial, pe pagina web a Registrului de Stat al Controalelor	Publicarea acestei informații va contribui la creșterea transparenței controalelor de stat, încrederii agenților economici față de instituțiile statului și crearea unui mediu transparent și favorabil pentru desfășurarea afacerilor în Republica Moldova.

Rezultat/intervenție	Descrierea problemei	Impact
<p>Serviciul Vamal a inițiat procesul de ajustare a sistemului informațional și modificare a procedurilor interne de înregistrare a agenților economici importatori sau exportatori</p>	<p>Secretariatul Consiliului Economic, în colaborare cu Proiectul USAID BRITE, oferă asistență și suport la efectuarea schimbului de date dintre Serviciul Vamal, Camera Înregistrării de Stat și Serviciul Fiscal de Stat, pentru eliminarea înregistrării vamale pentru agenții economici care au fost deja înregistrați la CÎS.</p>	<p>În prezent, procedura de înregistrare la Serviciul Vamal obligă agenții economici să prezinte, în mediu, 14 documente obținute de la alte instituții publice, iar depunerea acestora necesită efectuarea vizitelor la Serviciul Vamal și alte instituții precum Camera înregistrării de Stat și Inspectoratul Fiscal de Stat.</p> <p>Astfel, cei circa 6 mii de agenți economici înregistrați anual vor avea dreptul la export fără înregistrarea suplimentară la Serviciul Vamal, care necesită prezentarea a circa 14 documente și o vizită obligatorie la această instituție.</p>
<p>Lansarea instrumentului de Leasing in cadrul proiectului BEI „Filierea Vinului”</p>	<p>Programul de restructurare a Sectorului Vitivinicol (“Filierea Vinului”) a fost creat de către Guvernul Republicii Moldova și Banca Europeană de Investiții (BEI) pentru a soluționa vulnerabilitățile structurale din industria vitivinicolă a Moldovei. Scopul Programului este de a contribui la redresarea sectorului vitivinicol din țară. Datorită asistenței oferite din partea Secretariatului Consiliului Economic, în 2015 a fost lansat un nou instrument – leasing, pentru a facilita accesul antreprenorilor la resursele financiare preferențiale.</p>	<p>Avantajele finanțării prin leasing, față de creditele oferite de băncile comerciale, constau în condiții mai atractive de finanțare: dobândă atractivă, perioada de finanțare avantajoasă; flexibilitate în stabilirea graficului de plăți și sistem comod de garantare (lipsa necesității gajului); procedura de accesare a banilor este considerabil mai simplă și ușoară; avantaje fiscale - facilități fiscale aferente TVA și scutire de plata taxelor la import. Conform estimărilor Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, sectorul vitivinicol și industriile conexe angajează, la moment, aproximativ 200 de mii de oameni – potențiali beneficiari ai Programului.</p>

Rezultat/intervenție	Descrierea problemei	Impact
<p>Liberalizarea proiectelor salariale – dreptul fiecărui angajat de a-și alege banca la care să primească salariul</p>	<p>Cu suportul Secretariatului Consiliului Economic, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, în colaborare cu Banca Națională a Moldovei, au elaborat un proiect de hotărâre, care până la sfârșitul lunii Decembrie 2015 va fi remis Guvernului spre aprobare. În prezent, angajatorii preferă să efectueze plățile salariului doar prin intermediul băncii la care își au deschise conturile curente. Acest fapt stimulează corupția și traficul de influență în cadrul instituțiilor de stat, dar și a întreprinderilor cu capital de stat. Aceasta limitează concurența pe piața bancară, ceea ce se răsfrânge grav asupra întregii economii.</p>	<p>Proiectul a fost finalizat și este în avizare. În urma aprobării acestei hotărâri, orice angajat va avea posibilitatea să-și aleagă instituția financiară pentru încasarea salariului.</p> <p>Principala miză a acestei intervenții este de a anima concurența pe piața bancară din Republica Moldova și de a determina băncile comerciale să propună produse și servicii atractive și moderne persoanelor fizice și antreprenorilor.</p> <p>De asemenea, acest segment de piață va fi liberalizat, iar comisioanele interbancare vor descrește gradual.</p>
<p>Elaborarea conceptului și inițierea procesului de unificare a rapoartelor depuse de agenții economici la instituțiile statului</p>	<p>În prezent, atât statul, cât și agenții economici suportă costuri administrative înalte pentru asigurarea proceselor de furnizare, colectare, prelucrare și stocare în paralel a informației de aceeași natură, în cadrul diferitor instituții publice. Astfel, informația colectată, deseori, se dublează la mai multe instituții, iar sistemul de raportare este atât de complex, încât antreprenorilor începători le este dificil să perfecteze rapoartele corect. Acest fapt îi impune să investească resurse financiare substanțiale în automatizarea proceselor de raportare sau în angajarea personalului suplimentar. Secretariatul Consiliul Economic s-a angajat să simplifice procedura de raportare, creând un singur raport (raport unic), care va fi întocmit în format electronic.</p>	<p>Astfel, va fi exclusă dublarea datelor din diferite rapoarte, precum și dublarea rapoartelor prezentate către diferite instituții; va avea loc comasarea unor rapoarte după natura acestora (de exemplu, toate taxele sociale sau impozitele indirecte într-un raport), indiferent de autoritatea beneficiară. Va fi redusă povara administrativă asupra sectorului privat, iar agenții economici vor economisi timpul alocat întocmirii și prezentării rapoartelor. Reforma va contribui la executarea principiilor „ghilotina” și „plus unu, minus doi”, prin eliminarea unor rapoarte care nu și-au demonstrat eficiența sau conțin informație care se dublează. Urmare a intervenției propuse, va fi eliminată obligația angajaților de a deține carnete de muncă.</p>

Rezultat/intervenție	Descrierea problemei	Impact
<p>Elaborarea unui proiect de lege pentru eliminarea obligativității ștampilei pentru antreprenori</p>	<p>În contextul dezvoltării tehnologiilor moderne, o ștampila pusă pe un document nu mai garantează veridicitatea actului. Agenții economici remarcă, deseori, că la recepționarea documentelor atrag atenția doar la existența unei ștampile, evitând analiza detaliată a semnăturii și altor detalii necesare, ceea ce creează posibilitatea pentru escrocherii utilizate în scheme corporatiste.</p> <p>Proiectul de lege a fost aprobat în cadrul Guvernului, dar a fost respins de Parlament în prima lectură. Consiliul Economic și-a asumat responsabilitatea de a continua promovarea inițiativei respective.</p>	<p>Anularea obligativității ștampilei pentru antreprenori reduce costurile de lansare a afacerilor cu 30%, ceea ce va avea un impact pozitiv pentru companii, în special pentru tinerii antreprenori din domeniile inovatoare. În prezent, Camera Înregistrării de Stat prestează serviciul de intermediere pentru confecționarea și eliberarea ștampilei, a cărei cost variază între 200 lei la 270 lei - preț adițional la costul total de înregistrare al unui întreprinzător individual sau SRL. Anual, 10 milioane de lei puteau fi economisiți de către antreprenori, în cazul în care legea va intra în vigoare.</p> <p>Parlamentul nu a susținut proiectul dat, deși în opinia mediului de afaceri și a comunității donatorilor proiectul de lege era unul necesar și oportun.</p>

PRIORITĂȚI ȘI OBIECTIVE PENTRU PERIOADA 2016-2017

În Raportul Competitivității Globale al Forumului Economic Mondial (2015-2016), dar și în Studiul asupra Mediului de Afaceri și Performanței Întreprinderilor al Băncii Mondiale și BERD (2013), 40% dintre companii au menționat corupția drept principala problemă în desfășurarea activităților economice. Întreprinderile din Republica Moldova se confruntă mai des cu problema corupției și instabilitatea politică decât întreprinderile din Europa și Asia Centrală. Indicele Competitivității Globale 2015-2016 al Forumului Economic Mondial constată că administrația publică a Republicii Moldova

asigură o protecție slabă a drepturilor de proprietate (clasându-se pe locul 124 din 140 de economii), cadrul regulatoriu este complicat (locul 108), iar performanța în sectorul public este slabă (locul 122). Totodată, mai multe companii din Republica Moldova au menționat că au fost nevoite să dea mită pentru a beneficia de servicii pentru dezvoltarea businessului. Mai mult, în perioada anilor 2009-2013, a crescut nu doar numărul cazurilor de dare de mită, dar și valoarea acestora. Criza bancară în care s-a pomenit Republica Moldova a scos la iveală deficiențe majore în activitatea instituțiilor statului și în sistemul judecătoresc.

▶ Pentru perioada următoare, 2016-2018, obiectivele Consiliului Economic vor fi:

- de a îmbunătăți competitivitatea sectorului privat din țara noastră
- de a-l ajuta să beneficieze, la maxim, de oportunitățile Acordului de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător, semnat între Republica Moldova și Uniunea Europeană
- de a facilita și îmbunătăți semnificativ posibilitatea dezvoltării afacerilor prin promovarea reformelor climatului de afaceri, esențiale pentru creșterea economică și crearea locurilor de muncă

▶ Fiecare din intervențiile și inițiativele Consiliului Economic se va baza pe următoarele priorități:

- reducerea actelor de corupție și a birocrăției prin creșterea transparenței, clarificarea ambiguităților din reglementările actuale, simplificarea procedurilor învechite și asigurarea unor condiții egale tuturor antreprenorilor, evitarea tratamentului preferențial;
- promovarea concurenței prin abordarea problemelor de importanță majoră pentru sectorul IMM-urilor și facilitarea accesului liber pe piață a jucătorilor noi (investitori străini și locali) prin susținerea unor reglementări favorabile activităților economice;
- reducerea poverii administrative care exercită presiuni serioase asupra competitivității întreprinderilor locale din cauza reglementărilor excesive, birocrăției, procedurilor și serviciilor depășite, precum și implementării necorespunzătoare a reglementărilor actuale.

Având la bază aceste priorități, activitatea Consiliului Economic se va baza pe patru pilone:

1. Inițierea unei afaceri

Acest pilon nu se va referi doar la înțelegerea clasică a inițierii unei afaceri (așa cum apare în clasamentul Doing Business al Băncii Mondiale - doar deschiderea unei companii), ci va cuprinde toată birocrăția care trebuie parcursă în procesul de creare a unei afaceri pe deplin funcționale, cu toate autorizările, licențierile și permisiunile care trebuie simplificate.

- Continuarea simplificării procedurii de deschidere a unei companii. Secretariatul a avut mai multe intervenții la acest capitol și va continua acest proces până la simplificarea maximă a procedurii date.
- Simplificarea procedurilor de emitere a autorizațiilor de comerț prin înlocuirea acestora cu simple notificări electronice, precum și emiterea actelor permissive (licențe și permise, inclusiv autorizații de construcție și pentru conectarea la rețeaua electrică etc.).
- Reducerea numărului de activități licențiate și permise (ca urmare a unui proces transparent și consultativ) cu scopul de a facilita accesul noilor jucători pe diferite segmente de piață, precum și crearea ghișeelor unice pentru un număr mai mare de licențe și permise eliberate de autoritățile centrale și locale.
- Măsuri specifice pentru atragerea Investițiilor Străine Directe: instituirea unor mecanisme adecvate de protecție a investițiilor, garanții pentru asigurarea protecției investițiilor față de schimbările și instabilitatea politică, prin introducerea noilor amendamente legislative, cu scopul de a oferi reguli clare și precise pentru protejarea și menținerea investițiilor (prin introducerea diferitor instrumente de protejare a investitorilor, cum ar fi acorduri de investiții, hotărâri de impozitare (regim fiscal de „ruling”), mecanisme de soluționare a reclamațiilor și disputelor investitorilor, de soluționare a litigiilor etc.).
- Republica Moldova are încă unele dintre cele mai ridicate costuri din regiune de punere în aplicare a reglementărilor. Astfel de bariere administrative precum certificarea, acordarea licențelor, inspecțiile și reglementările vamale greoaie descurajează investițiile străine și limitează posibilitățile firmelor locale de a investi și de a concura pe plan internațional. Consiliul Economic va veni cu inițiative și la acest capitol.

2. Accesul la finanțare

Un impediment serios pentru apariția afacerilor noi, competitive și inovatoare este accesul limitat la finanțare. Creditarea este costisitoare și, împreună cu riscurile de țară, devine neatractivă. Deși Consiliul nu poate prelua rolul autorităților de reglementare, anumite inițiative pot fi lansate la nivel de Guvern.

- Crearea stimulentei de reglementare pentru încurajarea concurenței între băncile comerciale (de exemplu: procesul deja început cu liberalizarea plăților salariale).
- Crearea stimulentei pentru dezvoltarea sectorului financiar non-bancar ca alternativă pentru credit (în prezent, practic inexistent).
- Dezvoltarea mecanismului istoriei creditare ca modalitate de reducere a riscului de credit și costurilor creditului (doar un procent de 8% din populația adultă are istorie creditară, potrivit celui mai recent clasament Doing Business).

- Continuarea asigurării unei transparențe maxime a finanțării disponibile din surse alternative - bugetul și instituțiile financiare internaționale (granturi, credite, subvenții etc.).
- Promovarea transparenței proprietății în sectorul financiar și atragerii de noi jucători în domeniul bancar.

3. Comerț și impozitare

Pentru ca economia Republicii Moldova să beneficieze la maxim de oportunitățile Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA), birocrăția și procedurile relevante trebuie să fie clare și ușor de respectat, pentru a exclude corupția din acest proces, oferind tuturor oportunități egale. Optimizarea proceselor și procedurilor în cadrul instituțiilor care au un rol direct în comerțul transfrontalier trebuie să fie o prioritate (Agenția pentru Siguranța Alimentelor, Serviciul Vamal, Institutul Național de Metrologie, laboratoarele de testări etc.).

- Costurile de export/import trebuie micșorate. În acest caz, testările de laborator reprezintă unul dintre principalele obstacole, la fel ca și birocrăția, care rezultă în costuri administrative și de conformare exagerate. Drept măsuri importante de reducere a costurilor antreprenorilor sunt recunoașterea unilaterală a standardelor europene pentru majoritatea produselor, micșorarea costurilor testărilor de laborator, care sunt un obstacol major în calea accesului pe diferite segmente de piață în Republica Moldova. Acțiuni cum ar fi aprobarea Catalogului European al Semințelor sau liberalizarea piețelor factorilor de producție agricolă vor permite punerea în aplicare a inovațiilor în agricultură, la un cost minim pentru firme, modernizând astfel sectorul agricol al Republicii Moldova (un motor important pentru economia Moldovei - exportul de produse agricole și agro-alimentare reprezentând aproape 50% din total). Reducerea constrângerilor de reglementare de pe piețele factorilor de producție agricolă va crește competitivitatea și va reduce birocrăția și corupția, concomitent cu deschiderea pieței pentru noi jucători/IMM-uri.
- Pe partea de impozitare, accentul se va pune pe simplificarea cadrului regulatoriu și implementarea serviciilor electronice. Un exemplu punctual - procedura de rambursare a TVA trebuie simplificată urgent, în prezent procesul fiind unul supus riscului corupției.

4. Simplificarea cadrului regulatoriu și îmbunătățirea ușurinței de a face afaceri

Pe lângă problemele instituționale, menționate mai sus, reglementările greoaie în administrarea afacerilor și decalajul semnificativ între conținutul propriu-zis al legilor și aplicarea corectă a acestora influențează negativ climatul de afaceri. Studiul Costul Afacerilor pentru anul 2014 (Cost of Doing Business/CODB) a demonstrat că percepția de ansamblu a mediului de afaceri s-a înrăutățit în 2014, comparativ cu anul 2013, ajungând la 46%, comparativ cu 34% în 2013. În CODB au fost menționate blocajele majore în ceea ce privește

permisele de construcție, concurența neloială și plățile neoficiale (corupție și luare de mită). Costul pentru construcția de noi spații este de aproape două ori mai ridicat decât pentru renovarea spațiilor existente. Cu toate acestea, plata neoficială pentru renovări este de aproape nouă ori mai mare. Timpul de așteptare este direct proporțional cu plățile neoficiale: mai puține zile petrecute pentru a obține permisul înseamnă mai mulți bani plătiți neoficial sub formă de mită (cazuri de plăți neoficiale raportate cca. 50%).

	Cost 2014	Timp 2014	Plățile neoficiale
Obținerea licenței	+36%	-22%	cca. +22% din costuri
Obținerea autorizației	+8%	-11%	cca. +15% din costuri
Obținerea certificatului pentru echipamente	+209%	+22%	-
Obținerea autorizației sanitare	+44%	+73%	-

- Consiliul Economic, împreună cu centrul e-Guvernare, a sprijinit Cancelaria de Stat în reforma Controalelor de Stat. Se vor depune eforturi pentru a finaliza acest proces până la sfârșitul anului 2018. După cum arată Studiul CODB, numărul, frecvența și durata controalelor au crescut în aproape toate organele de control, comparativ cu 2013. De asemenea, a crescut corupția în acest proces. Proiectul de Reformă a Climatului Investițional din Republica Moldova al International Finance Corporation (IFC) va fi o nouă sursă importantă de informații cu privire la reforma inspecțiilor.
- Consiliul Economic a reușit să dezvolte metodologii de controale în baza de risc (RBI), pentru a optimiza controalele autorităților de stat pe baza analizei de risc. Scopul este ca acestea să genereze îmbunătățiri în ce privește conformitatea, fiabilitatea și siguranța, concomitent cu reducerea poverii pentru sectorul privat. Pentru a reuși implementarea metodelor, trebuie depus mai mult efort și insistență în privința acestei reforme, dată fiind rezistența enormă a mai multor instituții de a o implementa calitativ. Astfel, va fi asigurată existența unui sistem funcțional de analiză a riscurilor și de planificare a controalelor pe baza unor criterii de risc solide, comunicarea către Centrul de e-Guvernare/Cancelaria de Stat a controalelor planificate și publicarea pe site a acestora pentru asigurarea transparenței.
- Reforma controalelor de stat, printre altele, trebuie să cuprindă reforma instituțională și structurală a organelor abilitate cu funcție de control cu scopul de a reduce numărul acestora prin lichidarea sau comasarea instituțiilor; de a reduce suprapunerile și dublările, de a eficientiza și clarifica mandatul de control al controalelor și de a sprijini organele de control pentru implementarea metodelor de Inspecție Bazată pe Risc (RBI); de a oferi consolidarea capacităților și recomandărilor cu privire la stimulente în inspectoratele care ar putea să impulsioneze inițiative de management mai ample în sectorul public din țară.
- Simplificarea cadrului de raportare. Secretariatul Consiliului Economic conduce un grup de lucru inter-instituțional pentru reforma cadrului de raportare, care este extrem de complex și dificil de respectat. O foaie de parcurs pentru întreaga reformă a fost elaborată sub auspiciile grupului de lucru și aprobată de Prim-ministru. Sprijinul tehnic și financiar pe unele componente este oferit de proiectul USAID/BRITE.
- Lichidarea afacerilor, un domeniu care nu a fost, dar care ar trebui abordată de către Consiliul Economic.
- Continuarea simplificării procedurilor, eliminarea documentelor și cerințelor prin îmbunătățirea calității serviciilor publice și promovarea serviciilor electronice pentru companii.

Principii de acțiune

În vederea maximizării impactului rezultatelor atinse, activitatea Secretariatului CE se va baza pe următoarele priorități:

- Dialogul continuu cu asociațiile de business, și extinderea rețelei asociațiilor de business, încurajarea acestora de a vorbi deschis despre problemele cu care se confruntă membrii lor - aceasta fiind unica modalitate ca dialogul public-privat să fie eficient și să dea rezultate calitative.
- Parteneriate strategice cu instituțiile care sunt deschise reformelor și doresc schimbarea calitativă a stării lucrurilor din economie.
- Promovarea și vizibilitatea Consiliului Economic. Eforturile de comunicare a Secretariatului au adus vizibilitate rezultatelor atinse și au susținut implementarea agendei Consiliului, contribuind la crearea premiselor pentru realizarea reformelor.
- Sprijinirea eforturilor partenerilor de dezvoltare activi în domeniu. În timp ce Secretariatul are o capacitate limitată, există o activitate semnificativă a donatorilor în domeniul climatului investițional. Secretariatul a contribuit la o coordonare între partenerii de dezvoltare și instituțiile guvernamentale, prin sprijinirea agendei donatorilor și asigurarea obținerii rezultatelor rapide.

